

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: ROMEINEN 3 vers 1-8

Welk is dan het voordeel van de Jood? of welke is de nut der besnijdenis? Veel in alle manier: want dit is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd. Want wat is het. al zijn sommigen ongelovig geweest? Zal hun ongelovigheid het geloof van God teniet doen? Dat zij verre. Doch God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig, gelijk als geschreven is: Opdat u gerechtvaardigd wordt in uw woorden, en overwint, wanneer u oordeelt. Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onrechtvaardig, als Hij toorn over ons brengt? (ik spreek naar de mens) Dat zij verre; anderszins hoe zal God de wereld oordelen? Want indien de Waarheid Gods door mijn leugen overvloediger is geworden tot Zijn heerlijkheid. wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld? En zeggen wij niet liever (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen. dat wij zeggen): Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit kome?'

Het kan niet te dikwijls voorgehouden worden, dat wij ons niet op onze werken moeten verlaten; het arglistige sluwe hart heeft maar al te veel schuilhoeken, waarin het zich steeds opnieuw versteekt. Gelijk Adam zich onder de bomen des hofs verborg voor het Aangezicht van de Heere God, zo hebben wij nog allerlei bomen, waaronder wij ons verschuilen, opdat ons geen volkomen genezing toestrome van het vriendelijk Aangezicht onzes Gods. De werken, waarop een mens zich verlaat, zijn geen werken in de letterlijken zin des woords, maar bestaan grotendeels daarin, dat men zich verlaat op hetgeen men door Gods genade geworden is, zonder te begrijpen, waartoe men zulks geworden is, namelijk opdat men Gods gerechtigheid zou erkennen en uitsluitend van deze gerechtigheid getuigen, dat zij alléén gerechtigheid is. Waar zulks in waarheid geschiedt, zodat men alleen daarvan vervuld is, welke de gerechtigheid is, die voor God als gerechtigheid geldt, daar weet men niets meer van zichzelf, wat men geworden of niet geworden is, maar daar leeft die bekentenis in het hart, welke wij in Psalm 100 lezen: "Weet, dat de HEERE God is Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en de schapen van Zijn weide" (Vs. 3) En in Psalm 71: "Uwe gerechtigheid, o God! is tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt: o God! wie is U gelijk?" (Vs. 19). Het ganse getuigenis der Waarheid komt daarop neer, dat de mens op het diepst vernederd en God op het hoogst verhoogd worde; dat de mens in 't geheel niets is, en God alles in allen. verstaat men dat niet, al meent men het ook te verstaan, zo heeft men voortdurend het steunsel van Zijn hoop, de grond van Zijn zaligheid daarin, dat men door Gods toedoen iets is, wat men vroeger niet was, en dat men om de wil van God iets gedaan heeft, wat men toch anders niet zou gedaan hebben. Het ligt in ons aller mond, dat wij van onze werken en van hetgeen wij zijn als het iets zou moeten gelden voor God niets willen weten, en daarom wijst ook iederéén de munt van eigen vroomheid en eigen gerechtigheid van de hand, doch helaas houdt ons aller hart deze munt in waarde. Altijd zoekt de mens het bij zichzelf, nooit geheel bij de genade. Hij zoekt het bij de genade, om steeds met de genade iets bij zichzelf te vinden, waarop hij zijn verwachtingen kan bouwen; hij wil slechts door de nood geperst afstand doen van zichzelf, om alleen de genade te roemen, omdat zij genade is. Wij hebben daarom gedurig de onderwijzing des Woords nodig,

dat genade waarachtig genade is, en dat al het werk van onze handen, welk keurmerk van geldigheid het ook drage, bij hetgeen voor God als gerechtigheid geldt, niet in aanmerking kan komen; want wat voor God als gerechtigheid geldt, is alleen uit God en tot God, en komt als zodanig de mens ten goede. Daarbij heeft evenwel de mens geen berekening naar zichzelf toe, want daar moet het "God" alléén zijn, Zijn raad en Zijn lof. Deze prediking, welke het werk des Heiligen Geestes bij de gelovigen handhaaft, heeft intussen steeds het verwijt moeten horen, alsof zij dat werk miskende, alsof zij juist datgene miskende, waarop het voornamelijk aankomt. Laat ons in dit morgenuur zien, welk antwoord de Waarheid op zodanig verwijt geeft.

1. Wij zullen de zin van deze woorden verklaren.
2. Daaruit de waarheden tot onze lering ter harte nemen, welke door de zin van deze woorden vanzelf ons worden aan de hand gedaan.

I.

De Apostel Paulus getuigt in de Brief aan de Romeinen van de gerechtigheid Gods, of, zoals Luther het zeer goed wedergeeft, als men het maar goed verstaat, van de gerechtigheid, welke voor God als gerechtigheid geldt. Om de Heilige Schrift goed te verstaan, moet men zich met zijn gedachten in de tijden verplaatsen, waarin hetgeen men leest geschreven werd, en zichzelf de vraag voorleggen: Wat beweerden die mensen, tot wie dit getuigenis kwam? De toepassing van Gods Waarheid op onszelf, een gedrag dienovereenkomstig, en verder de ondervinding, die men verkrijgt, als men van de Heilige Geest onderwezen is, deze drie zaken leiden aan Gods hand in de Schrift in, om te verstaan, dat het hart des mensen zich daarin altijd gelijk blijft, dat de mens zichzelf wil staande houden met al datgene, wat hij van God heeft, opdat hij toch maar niet daartoe gerake, om God gelijk te geven en zichzelf weg te werpen. Zo was het ook ten tijde der Apostelen. De woorden "gerechtigheid" en "rechtvaardig zijn", waren zeer bekende woorden, en er was wel geen Jood, inzonderheid onder de Farizeeën, die niet naar zijn eigen schatting rechtvaardig was en in gerechtigheid wandelde; en hij verstond dit altijd van Zijn vrome betrachtting der Wet.

Nadat velen nu in Christus gelovig waren geworden, werden zij door valse apostelen weldra weer tot zulke dingen teruggebracht, welke, daar zij slechts schaduwen van het toekomstige waren, door het Evangelie waren opgeheven. Deze valse apostelen verbreidden intussen spoedig de mening, dat een evangelie van genade alleen in die zin moest worden verstaan en aangenomen, dat ook de aloude instellingen der Wet, zoals die immers van God waren voorgeschreven en bevolen, daarbij geëerbiedigd bleven; zonder dat ware de mens niet volkomen rechtvaardig voor God. De Apostel nu wierp dat alles overhoop en predikte: Dit is gerechtigheid voor God, dat u Gode gelooft, en alleen hij is rechtvaardig, die gelooft; wie echter met werken omgaat, heeft de gerechtigheid niet, welke voor God gerechtigheid is. Al wie nu Joodsgezind is, die wil nooit begrijpen, dat "Gode te geloven" een zaak des Heiligen Geestes, een zaak des harten is en dientengevolge geen dood ding, maar het edelste, enigste en beste werk, hetwelk alle andere werken in zich bevat en dat, als men uit het geloof rechtvaardig is, men overeenkomstig de Wet is, en derhalve al wat daarbij komt slechts ongerechtigheid kan zijn; maar die zo gezind zijn, worden door de Apostel in het 2de hoofdstuk bestraft en met de Wet in de hand van de grofste overtredingen der Wet overtuigd, ondanks al de roem, die zij voor God menen te hebben; en hij zegt tenslotte: dat die een ware Jood is, die het inwendig in het verborgen is, en dat de ware besnijdenis daarin bestaat, dat het hart besneden zij. (Rom. 2: 28, 29) Jood betekent iemand, *die God looft*. Nu was, volgens deze leer van Paulus, een Heiden, die in ootmoed en eenvoudigheid des harten Gode geloofde, evengoed een "Jood", al was het, dat hij ook in het geheel geen Jood werd, en evengoed "besneden"; ja zodanig een Heiden was veelmeer in waarheid een Jood en in waarheid besneden, want zo'n Heiden was eigenlijk een Jood voor God. De Apostel voorzag wel,

welke bedenkingen de Joodsgezinden daartegen zouden opperen, en daarom maakt hijzelf de tegenbedenking, zeggende: *Welk is dan het voordeel van de Jood? of welke is de nut der besnijdenis?*

Als wilde hij zeggen: u zult tegenwerpen: "Zo hecht u er dan volstrekt geen waarde aan, dat God Zich uit alle volken een volk heeft uitverkoren tot Zijn eigendom? Dit volk heeft dus, naar uw leer, in het geheel geen voortreffelijkheid, niets voor boven andere volkeren; u stelt er derhalve ook geen prijs op, dat God Zelf de besnijdenis heeft bevolen; dat alles is volgens uw leer van hoegenaamd geen waarde!"

Daarop antwoordt nu de Apostel: Ik stel daar in alle manier prijs op. (Vs. 2a) Zonder twijfel is de besnijdenis niet te vergeefs geboden. Zeker hebben de Joden boven anderen voortreffelijkheid, ja, een voortreffelijkheid zonder weerga. Wilt u echter weten, waarin die voortreffelijkheid bestaat: allereerst en in het bijzonder daarin, dat hun toebetrouwd is wat God gesproken heeft. (Vs. 2b)

God gaf de Joden de besnijdenis niet, opdat zij zouden kunnen zeggen: "ik heb gedaan wat u bevolen hebt, ik heb mij laten besnijden, derhalve ben ik rechtvaardig." God maakte de Joden niet boven anderen tot Zijn volk, opdat zij zouden kunnen zeggen: "mij hebt u voor anderen uitverkoren, daarom moet U mij ook zalig maken; U bent verplicht, U aan mij te houden, U mag maar alleen mijn God zijn, en niet de God der heidenen, want ik ben heilig, en de overigen zijn onrein!" Want evenmin als een koopman, die zijn koopwaren wil bewaren of verzenden, zich een kist uitkiest om de kist, maar om de waren, evenmin heeft God Zich de Joden uitverkoren om der Joden wil, maar om Zijns Woords, om van Zijn getuigenissen wil, die Hij hun heeft toebetrouwd.

En welke waren deze woorden en getuigenissen?

- God heeft de besnijdenis bevolen, maar niet, dat men daaruit een werk zou maken, waarop men Zijn gerechtigheid zou bouwen, maar dat men erkenne en belijde: Bij mij is het een afgesneden zaak, daarvan draag ik dit teken der besnijdenis in mijn vlees, en tegelijk zij het voor mij een zegel, dat God aan mij als aan een onbesnedene Zijn gerechtigheid heeft toegerekend.
- Vervolgens: God heeft aan Abraham niet gezegd: Uw zaad zal het alleen zijn, maar: in Uw Zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend zijn. En dienovereenkomstig waren Gods getuigenissen: "Ik zal zijn, Die Ik zijn zal;" en: "Ik zal genadig zijn, wie Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wie Ik Mij ontfermen zal"; en: "De meerdere zal de mindere dienen." (Exod. 3: 14; Exod. 33: 19; Gen. 25: 23)
- Bijgevolg had God het volk Israël uitverkoren, niet om des volks wil, maar uit genade, dat is, om Zijns Woords wil, opdat Israël de bewaarder zonde zijn en de schatdrager van Zijn dierbaar Evangelie van de genade Christi voor alle volkeren, opdat Israël met die volkeren zalig werd. Israël echter moest zichzelf niet als iets bijzonders aanzien, veelmeer de getuigenissen Gods, het dierbare Woord van Christus voor iets bijzonders achten; zij hadden zichzelf daaronder diep te verootmoedigen, uit alle geslachten des aardbodems uitverkoren te zijn, om voor het aangezicht van de volkeren zo'n Woord de volkeren ten zegen te mogen dragen.
- Juist deze voortreffelijkheid der Joden, zegt de Apostel dan verder, handhaaf ik met mijn Evangelie; want immers juist het voortreffelijke, dat de Joden hadden en dat door mij wordt gehandhaafd, is het Evangelie der genade voor alle volkeren, is het geloof aan God, dat alleen rechtvaardig maakt; en gewis, dat voortreffelijke der Joden, het Woord Gods, is blijven staan; dat Woord is daardoor niet tenietgedaan, is daardoor niet ter zijde gesteld, dat sommige Joden daarop wilden vertrouwen, dat God hen zou zalig maken, omdat zij Joden, omdat zij besneden waren, in plaats van zich te onderwerpen aan het Woord van Christus, dat zij hadden, en waaruit zij weten konden dat God een mens zalig maakt, niet omdat hij een Jood is of omdat hij besneden is, of omdat hij werken heeft, maar omdat God zo genadig is.

Derhalve is het voortreffelijke der Joden, te weten het Woord, de Waarheid Gods, de Waarheid des Evangelies der genade Christi wel blijven staan, en zal ook zo zeker blijven staan, dat men het Gode niet zal kunnen verwijten, Zijn verbond te hebben gebroken, als men zijn beloften zo verkeerd uitlegt, als ware Gods Woord voor de mens gegeven, om daarmee naar welgevallen te handelen, terwijl integendeel de

mens er is om Gods Woord, om zich met al wat hij is en heeft, aan dat Woord geheel en al te onderwerpen. Zal het proces gevoerd worden, waarbij het gaat om des mensen trouw met diens werken, met diens vroomheid, met hetgeen de mens van God heeft en waartoe hij het heeft aangewend, of om Gods trouw, die niet in vlees, maar in Zijn woord vaststaat, dan zal het wel steeds aan de dag komen, dat God waarachtig en oprecht is in zijn liefde; dat daarentegen een ieder mens, hij zij wie hij zij, die God met Zijn woord aan eigen werk en vroomheid wil verplichten, een leugenaar is. Want God, Die het hart doorgrondt en de nieren proeft, weet wel wat de drijfveren, de beweegredenen zijn van des mensen werken, weswege hij er zo zeer op staat, dat God hem tot iets gemaakt heeft, wat hij tevoren niet was, namelijk, opdat de mens zich in zijn hart zou mogen zegene en zou kunnen beweren: dat ben ik, ja weliswaar door Gods genade, maar evenwel dat ben ik, en dat heb ik voor God gedaan!

Daar wil nu de arme mens niet weten, dat de grond enkel eigenliefde is, tenzij hij er toe komt, om van hart afstand te hebben gedaan van wat hij is en van wat hij gedaan heeft, en zich als een goddeloze te onderwerpen en geheel toe te betrouwen aan de eeuwige ontferming. Waar dit echter het geval niet is, daar worde een ieder mens tot leugenaar gemaakt! Daar breke hij heden of morgen goddeloos met eigen handen af, wat hij eigendunkelijk in alle vroomheid heeft opgebouwd, en, wat de wereld er ook van zegge, niemand zal het Gode kunnen betwisten, dat Hij waarheid gesproken heeft, als Hij betuigt: *Niet gij, maar Ik, niet uw vroomheid, maar Mijn genade, niet uw werk, maar Mijn gerechtigheid, niet uw vlees, maar Mijn Woord!* Dat het er zo mee gelegen is, heeft iemand gezegd, die anders reden genoeg had, om zich voor anderen te beroemen, namelijk, David, die u allen toch voor een heilige zult houden, en voor een man, die alle vertrouwen verdient. Deze heeft aldus geschreven: "Opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten".

Daarmee wilde hij immers dit zeggen:

"Juist mijn misdaad, die ik nu begaan heb, bevestigt het, dat U in Uw getuigenissen rechtvaardig zijt; U hebt mij zo menigmaal door Uw Geest daarvan overtuigd, zeggende in mijn binnenste: "Verlaat u niet op uw vroomheid, David, want u bent niet vroom, maar goddeloos. Verlaat u niet op hetgeen u door Mij geworden zijt, want als het er op aan zal komen, dan zult u bewijzen, dat u uw werken, want met één enige daad stoot u al uw voor een ogenblik genot alles prijsgeeft. Verlaat u niet op goede werken, weer om. Maar verlaat u op Mijn Woord, het Woord van genade, want daarin alléén heb Ik u in gerechtigheid voor Mij gesteld." Ik heb echter zulke goede en getrouwe woorden niet willen geloven, maar heb gemeend, dat ik nu iets was, en dus zou het wel aan U, o God, liggen, als ik er niet heilig afkwam. Nu echter erken ik het van harte, dat ik daarin tegen U, U alléén gezondigd heb, dat ik mij zelf voor vromer dan U gehouden heb. Het is wel gebleken, dat de gerechtigheid, welke u aan het geloof toerekent, alleen gerechtigheid is, zo bent U dan in waarheid alleen rechtvaardig in Uw spreken, want juist mijn zonde heeft het bevestigd, wat zonde is en wat gerechtigheid bij U is."

Als een vader aan zijn kind de goede weg toont en het waarschuwt voor een schadelijke weg, en het kind hem wantrouwt, het zelf beter meent te weten en daardoor in het ongeluk geraakt, dan zal juist het ongeluk van het kind het rechtvaardige van de goede woorden des vaders prijzen, dat is, bevestigen. Nu zal men hiertegen bedenking inbrengen en zeggen: "Goed, wij willen het eens erkennen, dat het met de zaak zo gesteld is, evenwel, als dat waar is, dat ons ganse bestaan en werk in de grond niets anders is dan ongerechtigheid, die niets anders kan uitrichten dan het bewijs leveren, dat het Gods gerechtigheid alleen is, dat die ook alleen geldt, welnu, dan kunnen wij er ook niets aan doen, zo is het immers onze schuld niet, als wij deze gerechtigheid derven. Wat heeft God dan nog te klagen? Zo is Hij immers onrechtvaardig, dat Hij nog toorn over ons brengt; want op die wijze is Hij dan toch zo in Zijn recht, omdat juist onze ongerechtigheid Hem des te meer verheerlijkt." Daarop antwoord ik echter: u neemt het toch wel voor waarheid aan, dat God de wereld oordelen zal: welnu, dat zou God niet kunnen doen, dan zou Zijn oordeel geen geldigheid hebben, indien Hij onrechtvaardig was door Zijn toorn over ons te brengen, wanneer wij bevonden worden die gerechtigheid te derven, welke alleen voor Hem geldt. Of

welaan gij, die zo denkt, u mag zelf de sluitrede opmaken uit de wijze, waarop men met mij handelt: Velen van u toch houden datgene, wat zij geloven, voor waarheid Gods, daarentegen houden zij mijn Evangelie voor leugen; evenwel zeggen zij: "Juist door zijn leugen zal Gods waarheid des te meer uitkomen, opdat God verheerlijkt zij." Houden nu deze mensen mij daarom voor onschuldig, of houden zij het voor onrechtvaardig, dat zij bitter tegen mij zijn en onder elkander over mij, als over een ketter, het vonnis vellen? Indien dat in onze leer zou opgesloten liggen, dat de mens onschuldig zou wezen en er vrij bij uitgaan, als hij bij alle vroomheid en eigenwaan, bij al wat hij van God heeft, het met zijn zonden maar des te meer aan het licht bracht, dat slechts die gerechtigheid enig en alleen gerechtigheid is, welke God aan het geloof toerekent, ja, dan ware zeker ons gedrag dienovereenkomstig, zoals sommigen van ons lasteren en zeggen, dat wij leren, dat wij des te meer genade verkrijgen, naarmate wij er meer op los zondigen. Maar dat is ons gedrag niet, en nog veel minder onze leer. Nee, juist omdat wij de rechtvaardigen toorn Gods over alle ongerechtigheid kennen, en omdat wij weten, dat wij bij de Wet niet deugen, wij mogen zijn wie wij zijn, daarom doen wij afstand van alle voorrechten, die wij zouden mogen hebben, en verlaten ons in het geloof alléén op Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt.

II.

Mijn Geliefden! Laat ons tot onze lering uit de apostolische woorden de waarheden ter harte nemen, die door de zin dier woorden ons vanzelf worden aan de handgedaan. Dat wij oren mogen hebben om te horen met getrouwe toepassing op onszelf!

1. Wat een mens van Gods zijde boven anderen voor heeft, dat bestaat ten eerste daarin, dat hem toevertrouwd is wat God gesproken heeft. Zal men sommige uitleggers der Schrift geloven, zo is ook dit 3de hoofdstuk, voornamelijk wat de eerste verzen aangaat, volstrekt van geen toepassing op Christenen. Zodanige bewering zult u nu wel niet aannemen. Indien het echter ook voor Christenen geschreven is, dan is het ook voor ons geschreven, en dan hebben wij derhalve bij het lezen van dit hoofdstuk onszelf te beproeven, hoe wij daarbij staan. Aan de voortreffelijkheid van een Christen boven een heiden, van een bekeerde boven een onbekeerde zal niemand uwer twijfelen. En nochtans heeft het daar, waar Gods Waarheid te voorschijn treedt, meestal de schijn, alsof zij op dit onderscheid zo weinig acht geeft, dat zij veelmeer degene overhoop werpt, die menen mochten, dat juist zij de mensen waren, welke men boven anderen als Gods volk aan te merken had. Ja, met een kleine wijziging predikt de Waarheid hun het volgende:

"Zie, gij wordt een Christen genaamd, gij verlaat u daarop, dat u eertijds blind waart, maar nu ziet, en roemt op God; ook weet gij Zijn wil, en omdat u uit het Evangelie onderwezen zijt, beproeft gij, wat het beste is te doen; gij vertrouwt uzelf ook te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen, die in duisternis zijn, een onderrichter (opvoeder) der onwijzen, een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de Wet. Die dan een ander leert, leert u uzelf niet? U predikt, dat men niet stelen zal, en u bedriegt uw naasten hetzij in waren of in gewicht. U zegt, dat men geen overspel doen zal, en u doet overspel. U hebt een gruwel van onevangelische leer, en u berooft God van hetgeen Hem toebehoort. U roemt op de Waarheid en op de broedernaam, en onteert God door daden van geweld en door liefdeloosheid; want de Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen, onder de onbekeerden. En wederom: Die is niet een Christen, die uitwendig een Christen is, ook is dat geen bekeuring, die uitwendig en naar vlees is. Maar die is een Christen, die 't inwendig is, in het verborgen, en dat is de ware gerechtigheid, die gerechtigheid des harten is, welke aan de Geest hangt en niet aan de letter; de lof van zo'n Christen is uit God, al verwerpen de mensen hem ook."

Het is de Waarheid; men gevoelt zich in zijn binnenste bestraft, maar de Waarheid is de mens toch te machtig; daar komt hij dan met de bedenking: "Welke voortreffelijkheid heeft dan de Christen? Of welke is de nut der bekering? Waartoe dan dit en dat, wat ik toch van Godswege heb, en hoeveel zou ik nog

kunnen opnoemen, heeft dat dan in 't geheel geen betekenis?" Daarop antwoordt nu de Waarheid: Voorzeker, dit alles heeft een grote betekenis. Ik zal u echter zeggen, welke betekenis het bovenal heeft, namelijk deze: dat u de woorden Gods zijn toebetrouwd! Maar ziet, daar zit nu het zelfbedrog bij menigeen; immers hij zoekt datgene, waarop hij zich verlaat, waarop hij vertrouwt, waarop hij rust, in zichzelf; omdat hij iets geworden is, moet God Zich aan hem houden, en dat hij verder wat worde, daarvoor moet God ook zorgen, dat moet God ook doen. Zo maakt hij God als het ware tot zijn knecht. Och, zo hebben velen gesproken! En in hetzelfde ogenblik, dat zij het wisten te vertellen: "God heeft mij omgezet, bekeerd", veroorloofden zij zich allerlei ongerechtigheid, en deden juist zo, als wij in ditzelfde derde hoofdstuk van Vs. 10 tot 18 opgetekend vinden, waar de Schrift zegt: "Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één; daar is niemand, die verstandig is, daar is niemand die God zoekt; allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden, daar is niemand die goed doet, daar is ook niet tot één toe; hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijs is onder hun lippen; welker mond vol is van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergieten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen, en de weg des vredes hebben zij niet gekend: daar is geen vreze Gods voor hun ogen." Zij betonen zich vijanden der gerechtigheid Gods, en het einde is gewoonlijk allerlei goddeloosheid, zo niet vertwijfeling, en dan wordt de schuld op God geworpen, met te zeggen: Hij heeft mij verlaten, daarom is er geen zaligheid meer voor mij!

Zijn wij waarachtige Joden, zo is ons het hart besneden, dan zoeken wij onze voortreffelijkheid niet daarin, dat wij wat zijn, want dan is onze voortreffelijkheid een "niets", maar daarin: dat wij de woorden Gods hebben, het Woord van genade, van leven, van gerechtigheid in Christus Jezus het Woord van eeuwige ontferming; laat het dan ons enig doelwit zijn, om bij zulke dierbare woorden Gods te volharden, ons daaraan onvoorwaardelijk en van hart onderwerpende; want niet in ons, maar in het Woord der gerechtigheid, die uit God is op het geloof, is al ons heil gelegen.

2. Wie zich aan het Woord van gerechtigheid niet onderwerpt, kan het Gode niet ten kwade duiden, als hij in het ongeluk geraakt. De grote waarheden van wedergeboorte, bekering, eeuwige verkiezing, zekerheid van eeuwige zaligheid, en van het aanschouwen van Gods Aangezicht in gerechtigheid staan alle vast in de uitspraken Gods, zijn onomstotelijk in Zijn woord. Deze uitspraken mag een mens, mag een zondaar geloven. Wie zich aan deze woorden vastklemt te midden van Zijn zonde, te midden van Zijn ellende, die zal aan de macht des Heiligen Geestes en aan de macht van Christus wel ondervinden, wat God aan een mens doet, die Hem verwacht. zo'n mens ziet echter geheel van zichzelf af, wat hij geweest is of niet geweest is; hij weet, dat hij een zondaar is, en voorts, dat God genadig is, en dat Jezus Christus gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde is, en het is voor de liefde Gods, dat hij is weggezonden. zo'n is een waarachtige Jood, want die looft God en alleen God in waarheid; die weet ook alleen van Christus en van Diens gerechtigheid; van zichzelf weet hij niets, dan dat hij met Paulus de man, die zo met macht uitgerukt werd op de weg van Damaskus met zijn hand schrijft: "Ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene gezien; want ik ben de minste van allen, die niet waardig ben een Christen genaamd te worden, daarom dat ik tegen Hem gezondigd heb." (Vergelijk 1 Kor. 15:8, 9)

Bij wie nu zo'n belijdenis niet is, maar een vertrouwen op hetgeen men door God geworden is, zonder te willen weten, waartoe men zulks is geworden, daar sluipt de zonde onder allerlei gedaante binnen, en verleidt eindelijk de mens tot vertwijfeling aan Gods genade en barmhartigheid, of wel alles lost zich weer op in het gewone doen der wereld, zodat het ten leste gaat naar het spreekwoord: "De gewassen zeug is wedergekeerd tot de wenteling in het slijk." (2 Petrus 2: 22)

Daar staan dan de mensen verbaasd en vragen: *Hoe is dat mogelijk? Bestaat er dan een afval der heiligen?*

Antwoord: Het staan en blijven staan der heiligen moet in het Woord Gods zijn en niet in zichzelf. Alleen in het Woord staat een mens vast, en wordt ook daarin door Gods machtige hand staande gehouden in nood en aanvechting, terwijl men zich aan het Woord van genade onderwerpt en zich daaraan alleen houdt, zonder iets in zichzelf te zien, ja in weerwil van hetgeen men in zich gewaar wordt. Wie anders wil,

en zich daarop wil verlaten, dat hij iets geworden is, die verwijte het niet aan Gods genade, trouw, waarheid en ontferming, die verwijte het niet aan de eeuwige gerechtigheid, welke God aan het geloof toerekent, alsof God zijn zaligheid niet wilde, alsof Hij hem verworpen had, daar hij zich nu in de verschrikkelijkste toestand bevindt; maar hij geve integendeel zichzelf de schuld, omdat hij nu heeft bewezen, wie hij eigenlijk was, hij met al zijn roem en waan, en hij wete, dat de zaligheid nog voor hem vaststaat, als hij maar zichzelf loslaat en Gode de ere geeft, volgens het woord des Heeren, dat Hij gekomen is, om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

3. God zal altijd recht en gelijk hebben, en de mens, die zichzelf handhaven wil tegen Gods Woord in, door het in zichzelf te zoeken, zal het met zijn gedrag moeten bevestigen, dat God alleen recht heeft, wanneer Hij ons de gerechtigheid des geloofs voorhoudt. Het bewijs daarvoor ligt in de geschiedenis der mensheid van alle tijden, ligt ook in onze eigen levensgeschiedenis. De mens, of hij vroom is of goddeloos, laat zich door elke verleiding meevoeren; waar ook maar de geringste begeerte wakker wordt, laat hij zich door deze zijn begeerte gevangen nemen; hij meent wel, dat het hem om heiligheid te doen is en dat hij God vreest, ook wil hij zich wachten voor zijn zonde, en het gelukt hem alles, Zolang de voorwerpen, die hem voorkomen, niet naar zijnen smaak zijn. Daarbij gaat hij zich dan ook veel inbeelden; hij meent, dat hij de zonde haat, en dat hij in zijn binnenste zeer Godvrezend is. Zodra zich echter een voorwerp voordoet, dat juist naar zijnen smaak en tegelijk overeenkomstig zijn toestand is, dan laat hij zich evenwel, zelfs onder gebed daartegen en onder verwerping van dit voorwerp voor het Aangezicht Gods, door de zichtbare dingen binden en verricht op eens een daad, waartoe hij zich een ogenblik tevoren zo weinig in staat achtte, dat hij veeleer zou uitgevaren zijn tegen degene, die hem zou hebben voorgehouden, dat hij op het punt stond zo iets uit te voeren. Ja, de mens meent, dat hij God dient; hij beziet zich in de spiegel van Zijn inbeelding, of zijn vel niet glinstert van Godsvrucht, en in hetzelfde ogenblik zal hij de waarheid van Christus kunnen vervolgen en doden, ja zelfs zich daaraan toewijden met een gebed, om vrijmoedigheid van God tot zo'n daad te ontvangen, en meent daarbij nog, dat hij onschuldig, de ander schuldig is. Waar zou ik beginnen, waar eindigen, wilde ik bewijzen aanvoeren, waartoe een mens in staat is, als hij volhardt in de handhaving van zichzelf en in de roem op zijn werken!

Dit alles betuigt nu God in de Heilige Schrift van een mens, opdat de mens zich geheel en al aan God overgeve, om als een goddeloze Hem te geloven. Daartoe bekeert God ook een mens, opdat hij deze waarheid versta, ook bij die waarheid blijve en van haar getuige, en haar handhave tegenover al wat zich daartegen verzet met werken of met de bewering: Ik ben toch iets! Wie derhalve God gelooft als een goddeloze, die houdt zich ook voor niets anders, en als een ware Jood looft hij God en prijst Hem alleen rechtvaardig. De zodanige heeft afstand gedaan van zelf iets te zijn, van eigen wijsheid, macht, bekwaamheid en heiligheid, zowel voor morgen als voor heden. Van dit alleen weet hij: dat die God, Die hem voor rechtvaardig houdt, hem ook Zelf in deze rechtvaardigheid zal bewaren. God leeft in hem, Christus leeft in hem; hetgeen hij leeft, leeft hij door het geloof des Zoons Gods. Dat is zijn wedergeboorte, zijn bekering, zijn eeuwige hem welverzekerde verkiezing, de eeuwige genade, de vrije ontferming: God en niet hij, niet zijn werk, niet wat hij is, maar wat God is. Die God gelooft hij, en zo gaat het heilig voorwaarts door de Heilige Geest, welke Geest Christus in God verheerlijkt bij de armen en ellendigen. Die echter zo weinig de mens op zichzelf verheerlijkt, dat juist degene, die zich in Christus Jezus beroemt, van zijn eigen bestaan en werken schier geen begrip meer heeft, daarentegen wél of veelmeer van het bestaan en werken Gods, van Zijn heilige Wet, en van een genade, die God nooit berouwt.

Dierbare waarheid voor wie arm zijn en ellendig, nochtans harde waarheid voor alle vlees! Zolang men deze waarheid niet kan aannemen, kan het niet anders, of men zal juist door zijn verdraaid en verkeerd gedrag bevestigen, dat deze waarheid Gods alléén waarheid is, en dat de gerechtigheid, welke geloofd wordt zonder te worden gezien, alleen gerechtigheid is. Want, houdt u aan uzelf vast, en meent gij, dat in de gerechtigheid, die geloofd wordt, niet opgesloten ligt de schat der liefde en van alle goede werken, maar

dat gij, na deze gerechtigheid, daarbij nog iets zoudt moeten werken, wat bij u heiligheid moet heten, dan zal het voor en na wel aan het licht komen, wat er zal worden van uw waan! Wie meent, dat de eerste daad van God zij, de tweede van hemzelf met hulp van God, die zal zich zo gedragen, dat, als hij niet ter goeder ure nog die erkent, Die het Begin is en het Einde, hij niet bevestigd zal worden. Want wie niet als een goddeloze God gelooft, zal als een vrome Hem ook niet geloven, maar hij zal met de Wet Gods omgaan, alsof men die op allerlei wijze kan wringen en plooiën, en zal zich, nu eens in het verborgen dan weer in het openbaar, allerlei daden veroorloven, welke alle, als zoovele bewijzen tegen hem, hem zullen beschuldigen, dat hij niet rechtvaardig is voor God, en het bevestigen, dat het waarachtige houden der geboden Gods alleen ligt in hetgeen waarvan God getuigenis geeft, namelijk, in de rechtvaardigheid des geloofs.

4. Dat iemand echter met zijn verkeerd gedrag Gods gerechtigheid bevestigt, dat verontschuldigt hem niet, gelijk hij zulks met zijn eigen oordeelvellingen aan de dag brengt. Het getuigenis van de gerechtigheid des geloofs, volgens welke alleen diegene rechtvaardig verklaard wordt, die God gelooft, en volgens welke alleen het geloof, en niet hetgeen wij mogen geworden zijn, de brug, om zo te spreken, is om tot de gerechtigheid te komen, dit getuigenis vindt in de christelijke wereld, reeds sedert de dagen van Adam en Abel, niet anders dan tegenspraak; wie daarvan getuigt, moet bij de meerderheid een zondaar, een ketter blijven, hij moge beweren wat hij wil. Zijn getuigenis moet dit kwade gerucht hebben, dat het gevaarlijk, voor het minst eenzijdig is, dat het niet schriftmatig is; dat het de Wet ter zijde zet, dat het tegen de leer der heiligmaking is; het moet in één woord een leer zijn, waarvan de inhoud hierop neer komt: dat men zo veel kan zondige als men wil, daar eindelijk toch het goede daaruit voortkomt, want alle dingen moeten immers medewerken ten goede. Daarentegen troosten zich zulke miskenners van de leer der geloofs-gerechtigheid, welke zij een leugen heten, daarmede, dat zodanige leugen ten laatste toch daartoe zal dienen, om tot prijs der heerlijkheid Gods de Waarheid des te klaarder aan het licht te brengen. De getuige zelf heeft evenwel volgens hen, als hij niet herroept, zijn oordeel te wachten. Daaruit kan men nu echter voor zichzelf de gevolgtrekking maken, dat het een mens niet verontschuldigt, als ook door zijn verkeerd gedrag de gerechtigheid des geloofs als de enige gerechtigheid des te meer aan het licht komt. Want of al een mens daardoor, dat hij zich in het ongeluk stort, bewijst, hoe God alleen recht heeft in Zijn woorden, zo wil God dit niet als een bewijs hebben, dat Hij in Zijn recht staat. Veeleer heeft een mens de toorn Gods op zich, omdat hij, terwijl hij gelukkig, zalig en heilig had kunnen zijn in het geloof, het heil van zich gestoten heeft en zich in zijn inbeelding van gerechtigheid, gelijk eenmaal Saul, verhardt en in het verderf stort. Want het is de grote en rechtvaardige God niet te doen om gelijk te hebben, omdat Hij nu eenmaal recht hebben wil, maar God wil recht hebben en wil dat een arm mens dit erkenne, opdat de mens voor eeuwig gelukkig zij, eniglijk door het geloof in Hem.

Deze waarheid echter, dat God wil dat wij onszelf aanklagen en wegwerpen, wie wij ook mogen zijn of geweest zijn, en dat wij Hem gelijk geven in Zijn woorden, en als goddelozen Hem geloven, zoals Hij een eeuwige gerechtigheid in de Geest uit Zichzelf heeft aangebracht in Christus Jezus, om de gelovigen daarmee te bedekken en daarin voor eeuwig te behouden, deze waarheid is een dierbare troost des Evangelies, zowel voor de waarachtig tot God bekeerde, als voor hen die God zoekt. Beiden verliezen daarbij zichzelf, mitsgaders alle bedenkingen, welke uit het diepste gevoel hunner zonden ontstaan. Voor beiden staat open de Troon der genade in het bloed van Christus. Beiden verblijden zich over een gerechtigheid, waarvan zij voor eeuwig kunnen verzekerd zijn, op grond van het Woord Gods, hetwelk niemand bedriegt. Beiden hebben hun rust in de Heilige Geest, niet in hetgeen zij zijn, maar in hetgeen God in Christus voor hen is, niet in hetgeen zij gedaan hebben, maar in hetgeen God, volgens Zijn woord, voor hen heeft gedaan. Hebt u dit geloof, mijn Geliefden, dan bent u juist in dat geloof vervuld met allerlei vruchten der gerechtigheid, al had u ook niet dan het tegendeel voor ogen. Slechts zo'n geloof behaalt de overwinning. Looft God en verkondigt zijn daden! *Zijn gerechtigheid staat vast als de bergen, en Zijn goedertierenheid en trouw is tot in eeuwigheid!* Amen